

PRAVICA

Glasiilo krščanskega delovnega ljudstva

Izda se vsak četrtek popoldne; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Štari trg 2/1 — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.50 — Cena: za 1 mesec Din 5.00, za četrt leta Din 15.00, za pol leta Din 30.00; za inozemstvo Din 7.00 (mesečno) — Oglaš: po dogovoru

Oglaš, reklamacije in naročnina na upravo Jugoslovanske tiskarne, Kolportažni oddelk, Poljanski nasip št. 2 — Rokopisi se ne vračajo

Uradniško vprašanje.

Veliko se je zadnji čas govorilo in po dnevnikih pisalo o uradniškem vprašanju. Bilo bi pač napačno, če bi o tem molčala »Pravica«. Zato naj povemo svoje stališče.

Veliko je žal uradnikov, ki begajo iz ene stanovske organizacije v drugo, ki iščejo zatočišče zdaj pri tej zdaj pri oni politični stranki. To se zlasti opaža, ko se bližajo volitve. Saj ni čuda! Uradnik je dandanes najmanj tak revež, kakor delavec. Zato ni nobenega vzroka, da bi se mi uradnikov kot nekaj »višjega« bali. In ravno tako pa tudi oni nimajo vzroka se nas izogibati, ki se borimo: za pošteno delo pošteno plačilo. Kapitalist v naših vrstah nima kaj iskati; uradnik pa, ki ima enako plačo kakor delavec bo pač najbolj pametno storil, če se bo približal delavcu, ki mu sam proži svoje roke. Slednji bo znal ceniti njegove duševne vrline in sposobnosti, v čast si bo štel, da se bo lahko ob njegovi rami boril za svoje in njegove pravice.

In zakaj se nam ne bi približali? Ali mislite, da je Jugoslovanska strokovna zveza organizacija samih ročnih delavcev? Imamo »Zvezo pisarniških nameštencev«, med katere spadajo tudi privatni uradniki. Dalje imamo »Prometno zvezo«; tudi v tej so vključeni uradniki vseh kategorij. Upamo, da bo polagoma organizacija poštinih uslužbencev, mogoče tudi »Slomškova zveza« (to je organizacija krščansko mislečega učiteljstva) uvideli, da bi bilo najpametneje se učitati v »Jugoslovanski strokovni zvezi«, kjer bi v svojem strokovnem delu itak ostale samostojne. Za gotove stvari pa bi lahko imele v zvezi z dru-

gimi nekaj centralni odbor vseh zvez državnih nastavljenecv, ki imajo velikokrat iste želje. In bi bilo čisto nekaj drugega, ako bi v danem slučaju državni nastavljenec zahtevali od države svoje pravice v imenu več desetstisočih, kakor pa, če stavijo svoje zahteve le v imenu par stotin.

In da pridemo zopet na začetno vprašanje o samostojni kandidaturi uradnikov, si dovolim h koncu staviti še eno vprašanje.

Ali ni mogoče veliko boljše, če bi lahko rekli vsi delojemalci, duševni in telesni delavci, državni in privatni vodstvu naše SLS: Glejte toliko in toliko nas je, vi ste stranka, ki po svojem programu zastopate vse sloje, vi hočete, da se nikomur ne godi krivica. Sami priznate, da, če damo toliko in toliko mandator ozir. da se to in to za nas stori. In jaz za svojo osebo sem prepričan, da bi bile naše zahteve od stranke popolnoma upoštevane. Zopet nastane vprašanje, ali dosežemo več, če stavimo lahko na merodajnem mestu zahteve po svojih zastopnikih, ki so člani najmočnejše stranke v Sloveniji, ali pa imamo le par mandatarjev, ki so že a priori določeni, da bodo stalno v opoziciji in tako nikdar ne bodo prišli do tega, da bi kot vladna stranka nam sami rezali kruh in ne čakali na milost drugih. Na to vprašanje, mislim, da bo znal vsak pameten uradnik sam najti pravi odgovor. In kaj naj stori, da bo to dosegel, upam, da je tudi vsakomur jasno in mu ne bo treba čakati na radodarne nasvete »Jutra«.

»Jugoslovanska strokovna zveza« plačuje svoji »Internationali« letno članarino od svojih članov okroglo 800 Din. Mednarodna zveza nam pošilja svoje publikacije in redna poročila o svojem delu, ki so priporočati vsakomur, ki se hoče poglobiti v našo mednarodno strokovno gibanje.

Leta 1926 je izdala naša mednarodna zveza zanimivo poročilo za l. 1922. do 1925. o svojem delu, ustroju in obsegu. Par brošur je še na razpolago pri glavnem tajništvu Jugosl. strok. zveze. Žal, da je radi neke neprilike izostalo v tem poročilu poročilo o Jugosl. strok. zvezi. Navaja samo število članov po plačani članarini.

Meseca junija l. 1922 je zboroval II. kongres naše »Mednarodne zveze« v Inomostu, na katerem je bila zastopana tudi JSZ. Na tem kongresu je bil sprejet svetovno gospodarski program, ki naj služi v bodoče vsem krščansko socialističnim strok. organizacijam vseh držav kot temelj za njihovo udejstvovanje v strokovnem in političnem gibanju. Brošura, v kateri je tiskan ta program v slovenskem jeziku, je na razpolago v gl. tajništvu JSZ.

Tretji kongres naše Internationale, ki se je vršil v dneh 17., 18. in 19. septembra 1925 v Luzernu, je sprejel tako zvani luzernski program, v katerem zavzema naša »Mednarodna zveza« svoje stališče do vseh sodobnih gospodarskih, socialnih in političnih vprašanj sveta.

Naj služi to kratko pojasnilo našim članom, ki se naj zavedajo, kako veliko moč in silo predstavlja že danes mednarodno organizirano krščansko socialistično delavstvo. Naj zbudi to v njih zavest, da smo krščanski socialisti v svojih strokovnih organizacijah že danes svetovna sila. Od nas samih je tudi odvisen razvoj naše mednarodne organizacije, a tudi naše »Jugoslovanske strokovne zveze«, katero moramo razširiti v vsak najmanjši delavski kraj, da bo naša organizacija vršila odločilno vlogo v delavskem strokovnem gibanju v državi, v »Mednarodni zvezi« pa predstavljala enotnost in organizirano moč krščansko socialističnega delavstva Jugoslavije.

Danes, ko se vsa naša industrija mednarodno organizira v karte in truste, se more uspešno boriti za svoj obstoj le organizirano delavstvo v krščansko socialističnih strokovnih organizacijah, ki so mednarodno organizirane. Delavci bodo zmagali le, če bodo opremljeni in epakim orožjem, kot ga kuje mednarodni kapitalizem.

Če želijo marksisti okrog »Delavca« še več pojasnil o naši mednarodni organizaciji, nje udejstvovanju v svetu in velikem delu, ki ga ona danes vrši, jim radevolje postrežem z zadetnimi publikacijami in pa širšimi pojasnili o naši »Mednarodni kršč. strokovni zvezi«.

Da bo pa naša javnost o našem mednarodnem strokovnem gibanju bolj poučena, bo prinašala »Pravica« v bodoče pod posebnim zaglavljem tozadevna poročila.

Političen pregled.

Prošli teden nam je prinesel zanimiv dogodek v finančnem odboru. V tem odboru imajo večino pašičevci. Na sejo ni prišel noben član vlade, ker je bil gotovo, da vlada ne bo dobila večine. Pašičevci in opozicija so napadali vlado. Do razprave o točkah, ki so bile na dnevnem redu, sploh ni prišlo. Najhujše je nastopil Pribečević, ki je grozil celo z organiziranim odporom.

Dr. Korošec je glede teh dogodkov v finančnem odboru izjavil, da je ta manjšina vlade v finančnem odboru le slučajna in da ne more imeti nobenega vpliva na obstoj vlade. Ostro je obsodil

Pribečevića, ki je l. 1925 ko je bil na vladi, počenjal velika politična nasilja.

S temi izjavami je dr. Korošec izrazil Pribečevića. V svojih govorih je besno napadel dr. Korošca. Pri tem se je poslužil izrazov, ki dokazujejo, da je dr. Korošec zadel v živo.

Volivna borba poteka mirno. Radikali, demokrati, radičevci in sam. demokrati gredo v volitve precej razcepljeni. Najmirnejši je volivni boj v Sloveniji.

Diplomatski odnosi z Albanijo so se obnovili. Albanski poslanik ostane Cena beg. —

Po svetu.

Pretekli teden so se vršila v Parizu zborovanja socialističnih strok. zvez, vključenih v amsterdamski internacionali, ki so se v nedeljo zaključila. Glavno vprašanje na tem kongresu je tvoril predlog, ki so ga predvsem podpirali angleški zastopniki, naj bi se socialistične strokovne organizacije spojile v enotno zvezo z ruskimi strokovnimi organizacijami. Angleški zastopniki pa s svojim predlogom niso mogli prodreti, nasprotovali so predvsem francoski in belgijski zastopniki. Na zadnji seji se je spor tako povečal, da so angleški zastopniki demonstrativno zapustili dvorano. Fuzija s strokovnimi organizacijami Rusije je bila odklonjena. Tekom zborovanja je podal svojo demisijo tudi dosedanj predsednik internacionale, Anglež Purcell.

Nasprotnikom viničarske organizacije.

Iz zanesljivega vira smo doznali, da se je na sestanku ekonomov za ljutomersko okolico razpravljalo tudi o naši Strokovni zvezi viničarjev ter o njeni taktiki, ki se je poslužuje v slučajih službenih sporov in intervencij med viničarji in vinogradniki. Stavila se je tudi na osebo, ki je bila na sestanku navzoča, zahteva, da naj skuša doseči, da ne bi centralni tajnik SZV v spornih vprašanjih več obveščal gospodarjev samih, ampak le oskrbnike in šafarje. Vsak spor naj bi se na ta način poravnal med njimi samimi brez vednosti vinogradnika. Eden izmed navzočih je tudi zelo ostro nastopil proti naši organizaciji in trdil, da smo s strokovno organizacijo viničarje samo pokvarili, jih zrevo lucijonirali in hotel dokazati, da ni več varen v hiši v vinogradu, kjer da ga je baje nekdo napadel s kamnjem skozi okno. Izjavil je, da je vsega tega kriva organizacija in njen tajnik.

Z ozirom na pretirane trditve in bojazen pred organizacijo mirno lahko odgovarjamo, da se poštenemu in kolikar uvidevnemu vinogradniku ni bati naše organizacije. Kakor imajo vinogradniki pravico, da se združijo v obrambo svojih gospodarskih interesov, istotako imajo pravico tudi viničarji, da se organizirajo in v združenji moči branijo svoje pravice, nastopajo proti krivicam in da uveljavijo svoj stan v družabnem gospodarskem življenju. V tem boju je in bo vodstvo kakor tudi tajništvo organizacij nastopalo vedno konstruktivno.

Da se viničarji pritožujejo čez nekatere oskrbnike, so si tega slednji pač sami krivi. Tudi viničar je človek in treba z njim postopati človeško, ne pa prezirljivo, sovražno ali celo s surovo silo. Da se v takih slučajih ne odgovarja z enakimi sredstvi, zato je tu organizacija, katere se poslužuje vseh zakonitih sredstev za obrambo viničarja. Nikdar pa naša organizacija ne svetuje in ne dikтира nezakonitih sredstev. Zakaj pa od tam, kjer je dober oskrbnik, ni došla še do danes nobena pritožba na

Ivan Gajšek:

Krščansko strokovna internacionala.

Danes zastopa »Jugoslovansko strokovno zvezo« v načelstvu mednarodne strokovne organizacije predsednik JSZ, tov. Jože Gostinčar, ki se pa radi finančnih razmer ne more redno udeleževati sej. Upam, da bo »Jugoslovanska strokovna zveza« v bližnji bodočnosti rešila tudi to vprašanje tako, da se bo njen zastopnik lahko redno udeleževal važnih sej naše mednarodne zveze, ki ima danes v svetu in pri mednarodnem uradu dela, kjer ima tudi svojega zastopnika, splošen ugled. Naj pripomnim, da so se zastopniki naše strokovne organizacije z uspehom udeleževali razprav na zadnji mednarodni gospodarski konferenci v Ženevi in so za svoja izvajanja želi splošno odobravanje konference.

»Mednarodna zveza krščanskih strokovnih organizacij« združuje sledeče deželne centrale, katerih članstvo navajam po statistiki s 1. januarjem 1926, kakor sledi:

Nemčija: »Gesamtverband d. christlichen Gewerkschaften Deutschlands« 628.241 članov.

Nem. Avstrija: »Centralkommission d. christl. Gewerkschaften Österreichs« 80.126 članov.

Belgija: »Confederation des Syndicats Chrétiens de Belgique« 149.841 članov.

Španija: »Confederation National des Sindicatos Católicos de Obreros« 40.000 članov.

Francija: »Confederation Française des Travailleurs Chrétiens« 101.276 čl.

Ogrska: »Keresztenyszocialista Országos Szakszervezetek Koespontja« 115 ti. 80.128 članov.

Italija: »Confederazione Italiana dei Lavoratori« 413.633 članov.

Jugoslavija: »Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani« 5655 članov. — (Brez Hrvatske in Dalmacije, ker »Stru-

kovna saveza« v Zagrebu in Splitu kot federaciji 1. januarja 1916 še nista bila priglášena.)

Luksemburg: »Krščanska strok. zveza« 500 članov.

Holandska: »Rimsko-katoliška strokovna zveza« 94.729 članov.

Holandska: »Evangeljska strok. zveza« 50.687 članov.

Čehoslovaška: »Zveza kršč. strokovnih organizacij« 128.542 članov.

Švica: »Krščanska strokovna zveza« 10.211 članov.

Nekatere strokovne zveze, ki so priključene našim poklicnim internacionalam, ne pripadajo deželnim centralam, katere so članice naše Internationale. Ker pa so te poklicne internationale v zvezi z našo »Internationalo«, tvorijo tudi te zveze bistveni del našega mednarodnega strokovnega gibanja. To so sledeče zveze:

»Nemška nacionalna zveza trgovskih pomočnikov« 280.000 članov.

»Strokovna zveza nemških železničarjev« 130.000 članov.

»Nemška strokovna zveza poštinih nastavljenecv« 25.000 članov.

»Poljsko poklicno združenje rudarjev v Nemčiji« 13.000 članov.

»Nizozemska katoliška zveza poštinih, brzojavnih in telefonskih uslužbencev« 3500 članov.

»Nizozemska protestantska zveza poštinih, brzojavnih in telefonskih uslužbencev« 1150 članov.

»Poljska zveza rudarjev« 77.347 čl.

Celotno število članov naši »Internationali« priključenih strokovnih zvez znaša tedaj (po statistiki iz l. 1926) 2 milijona 346.794 članov. Prihodnja priključitev Z. Z. P. bo to število povečala na 2.719.494 članov. (Po zadnjih poročilih pa znaša to število že blizu 3.000.000 članov.)

organizacijo, čeprav so tudi tisti viničarji pri nas organizirani? Če se vpraša dotične viničarje o njihovem položaju, so vedno zadovoljni. V nasprotnih slučajih je zapostavljenim in preziranim viničarjem organizacija njihovo edino zatočišče, kjer najdejo materialno in moralno podporo v boju za svoje pravice. In to zatočišče naša organizacija je in tudi mora biti, saj je strokovna organizacija viničarjev in ne vinogradnikov.

Vodstvo organizacije najbolj želi, da se sporni slučaj poravnajo med viničarji in oskrbniki samimi, predvsem, ker so slednji povečini neomejeni gospodarji v vinogradih, posebno, če lastnik niti ne biva v bližini. Toda, ako ravna oskrbnik z viničarji surovo, seveda ne bo imel tako oskrbnik spoštovanja do viničarske organizacije in jo sovraži še veliko bolj kot viničarja, ker mu ravno ta ne dopušča surovega ravnanja z njegovimi uslužbenici. Vsaka po-

sredovalna beseda je pri takem človeku odveč. Nikdar pa se še ni zgodilo, da bi tožitelj vprašal obtoženca za nasvet, kako naj za doseg svojih pravic postopa. Tako tudi vodstvo naše organizacije ne more tega storiti, če hoče doseči kak uspeh.

Naši vinogradniki naj se kar lepo zadovoljijo z strokovno organizacijo in njeno delovanje upoštevajo, kajti ona obstoja in bo obstajala ali je njim prav ali ne. Organizacijo tvorijo in vzdržujejo viničarji sami. Da pa je bil slednji čas, da imajo viničarji svojo organizacijo, pa ravno dokazujejo pritožbe vinogradnikov, kateri bi gotovo lepo molčali, ako bi organizacija koristila njihovim gra-bežljivim težnjam in delovala proti interesom viničarjev. Ker pa hodi pravo pot, zato pa vrišči radi nje. To pa viničarji dobro vedo, in ravno vsled tega bodo delali z vsemi močmi na to, da se organizirajo v njej prav vsi viničarji.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Strokovna zveza rudarjev.

Zabukovca. V nedeljo, 27. avgusta ob pol 9. uri dopoldne se bo vršil v prostorih G. Gomiška (Vovk) v Grižah izredni občni zbor Strokovne zveze rudarjev, skupina Zabukovca. — Dnevni red: 1. sprememba pravil; 2. izpopolnitev odbora; 3. slučajnosti. Vsi člani pridite polnoštevilno! — Odbor.

Železničarski vestnik.

Seja mednarodne zveze krščanskih železničarjev. Dne 29. in 30. septembra t. l. se bo vršila v Budimpešti na Ogrskem seja Mednarodne zveze krščanskih železničarjev, na katero je povabljena tudi Prometna zveza kot članica te Zveze. Zavedajoč se važnosti te seja mednarodnih delegatov, se bo te seja udeležil tudi zastopnik naše Prometne zveze.

Nošnja službene obleke. Da ne bo naše članstvo zašlo v kake morebitne težkoče, jih opozarjamo, da je direkcija izdala okrožnico, s katero zapoveduje vsemu uslužbenstvu, ki po najnovejšem pravilniku mora nositi službeno obleko, da isto tudi v resnici nosi. Obleko si mora po teh predpisih vsak sam nabaviti, točno s predpisanimi znaki. Namesto službene obleke v naturi, kot se je dobivala do sedaj, bo osebje dobivalo pomoč za obleko v gotovini. (V zadevi službene obleke bomo še obširneje spregovorili.)

Režijska vožnja milošćinarjev. Po semkaj došlih informacijah dobijo tudi milošćinarji in njih rodbinski člani pravico do vožnih ugodnosti v istem smislu kot provizionisti. (Glej objavo v zadnji številki »Pravice«.)

Zdravniška pomoč in povračilo stroškov za tuje zdravnike.

(Okrožnica št. 105-VI-H. F.-27.)

Centralna uprava humanitarnih fondov za drž. saobr. osebje kraljevine SHS v Beogradu nam je poslala dopis št. 805 od 6. VII. 1927 sledeče vsebine:

§ 50 Naredbe določa: »Ako boln. fond iz kateregakoli razloga ne more nuditi svojemu obolelemu članu brezplačne zdravniške pomoči in zdravil, mu mora

priznati in povrniti stroške, ki jih je imel po predloženih računih za zdravnike in zdravila.«

Oblastne uprave in obl. upravni odbori tolmačijo različno § 50 Naredbe s tem, da dajo izrazom tega paragrafa iz kateregakoli razloga najširši smisel. Kakor mora v vsakem primeru izredne stroške nositi krivec, tako mora tudi v tem primeru nositi stroške za zdravnika in zdravila boln. fond samo takrat, ako je kriv, da v konkretnem primeru član fonda ni mogel dobiti brezplačne zdravniške pomoči in zdravil.

Do katere meje je obvezen bol. fond nuditi zdravniško pomoč je razvidno iz § 55 Pravilnika bol. fonda. Pri reševanju vprašanja pomoči je treba pomisliti, da zavarovanje za slučaj bolezni ni brez-pogojno, da bol. fond ne daje pomoči za vsak primer potrebe, temveč samo pod pogoji, katere določa naredba in pravilnik bol. fonda.

V svrhu enotnega postopka pri davanju pomoči iz blagajne bol. fonda s strani obl. uprav. je Centralni upravni odbor na seji z dne 4. VII. t. l. sklenil sledeče:

»Zdravniška pomoč se mora nuditi:

I. V kraljevini S. H. S. V smislu § 55. pravilnika bol. fonda zdravijo člane in njih rodbinske pripadnike prometni odnosno rajonski zdravniki, ki so postavljeni na svojem stalnem bivališču. Član fonda, ki biva službeno izven kraja svojega rednega stanovanja, ima pravico pozvati prometnega ali rajonskega zdravnika onega kraja, v katerem ga je na službenem poslu dohitela bolezen, če pa prometnega ali rajonskega zdravnika ni, ali je zadržan, da bi mu nudil pomoč, ima član fonda pravico na povračilo stroškov za privatnega zdravnika.

Ako član b. f. biva po privatnem poslu izven kraja svojega rednega stanovanja, ima pravico pozvati v primeru obolenja prometnega ali rajonskega zdravnika določenega za kraj, kjer ga je bolezen dohitela, odnosno, kjer boluje, če pa prometnega ali rajonskega zdravnika ni ali je zadržan, da bi mu nudil pomoč in

član pozove privatnega zdravnika, nima pravice do povračila stroškov za privatnega zdravnika.

Rodbinski pripadniki imajo pravico na zdravniško pomoč v smislu § 55 Privr. Pravilnika b. f. ako bolujejo v kraju svojega rednega stanovanja.

Ako biva rodbinski član izven kraja svojega rednega stanovanja po privatnem poslu in zboli, ima pravico pozvati prometnega ali rajonskega zdravnika kraja, v katerem ga je bolezen dohitela, če pa prometnega ali rajonskega zdravnika ni ali je zadržan, da bi nudil pomoč, nima pravice do povračila stroškov za privatnega zdravnika. Če biva rodbinski član s članom fonda, ki je na službenem poslu izven kraja svojega rednega stanovanja in to preko mesec dni in rodbinski član zboli, ima pravico pozvati prometnega ali rajonskega zdravnika, če pa tega ni ali je zadržan, da nudi pomoč, ima član pravico do povračila stroškov za privatnega zdravnika.

II. V inozemstvu. Ako biva član fonda v inozemstvu ima pravico na povračilo stroškov za privatnega zdravnika, a ne za specialista. To velja tudi za člane obitelji, ki stalno žive s članom, ki služi v inozemstvu.

Član fonda in njih rodbinski pripadniki, ki bivajo privatno v inozemstvu, nimajo pravice do povračila stroškov za privatnega zdravnika.

Člani fonda in njih rodbinski pripadniki, ki bivajo privatno v inozemstvu, kjer član služi, imajo pravico do bolniškega zdravljenja v najnižjem razredu državne ali javne bolnice.

III. Zdravljenje v inozemskih bolnicah. Če odide član ali rodbinski član na zdravljenje v bolnico v inozemstvo, odobri Centralni upravni odbor na predlog obl. upravnega odbora delno povračilo stroškov samo tedaj, če je priloženo potrdilo klinike v državi, da se v tej kliniki bolezen ni mogla zdraviti in da je bilo za zdravljenje potrebno, da odide pacient v bolnico v inozemstvo in to potrdi prometni zdravnik.

Za direktorja: Dr. Fatur s. r.

Občni zbor strokovne zveze rudarjev.

V nedeljo, dne 7. avgusta, dopoldne je v Zadržnem domu v Zagorju obdržala svoj občni zbor naša Strokovna zveza rudarjev. Udeležba delegatov je bila zelo povoljna. Odsotni so bili le delegati oddaljenejših skupin, kateri niso mogli priti vsled slabih gmotnih razmer in vsled zadržanja v službi. Da jih pa te ovire niso odtrgale od misli na občni zbor, so poslali zadržani tovariši občnemu zboru opravičilo s pozdravom in z željo po najlepšem uspehu.

Ta občni zbor je bil dokaz velikega stremjenja krščanskih socialističnih rudarjev za čim večji razmah strokovne organizacije in velikega ogorčenja ob enem nad krivicami, ki se gode rudarskemu delavstvu. Pričel se je z velikim in stvarnim zanimanjem, ki je spremljalo občni zbor do konca, kar je bilo znak, da se naši rudarji prav zavedajo pomena občnega zbora svoje strokovne orga-

nizacije. Ta trdna zavest naših rudarjev nam je porok, da je gibanje strokovne organizacije kršč. soc. rudarjev prav usmerjeno in da ima rudarsko delavstvo od takih tovarišev, ki delavsko vprašanje gledajo s pravega vidika, še veliko pričakovati.

Občni zbor je otvoril in vodil namesto obolelega tovariša predsednika njegov namestnik tov. I. Postržin. U uvodnih besedah je pozdravil vse navzoče, posebno pa zastopnika JSZ tov. Srečka Žumra. Po kratkem, lepem nagovoru in po izvolitvi zapisničarjev občnega zbora, je podal besedo zveznemu tajniku tov. Viktorju Flisku.

Zvezni tajnik je v daljšem govoru jasno očrtal težavni položaj rudarjev in krivice, ki se jim gode. Očrtal je letno delovanje zveze, iz katerega se je razvidelo, da je zveza v polni meri vršila svojo nalogo in ves čas imela oči uprte v misli, kako bi mogla pomagati in od pomoči svojim članom. Tudi iz blagajniškega poročila je bilo lepo razvidno pametno in premišljeno delovanje odbora, ki je hranil, kolikor je mogel z osebnimi žrtvami odbornikov, da je z malo članarino članov mogel čim več koristiti svojim članom.

Po sprejetju poročil odbora in po odobrenju blagajniškega poročila, se je sklenilo, naj občni zbor izreče zahvalo svojemu bolnemu predsedniku za njegovo vestno in požrtvovalno delo v organizaciji. Nato je podpredsednik podal besedo zastopniku JSZ tov. S. Žumru. V daljšem in zelo zanimivem govoru je tov. Žumer podrobno razložil pomen kršč. socialističnega gibanja v današnjem družabnem redu in velik pomen dela vsakega posameznika pri tem pokretu. Naša naloga je, da skrbimo za čim večji razmah naših organizacij in da posebno pažnjo posvetimo razširjenju naše »Pravice« ter z našim znatnim in velikim porastom vplivamo v bližnji bodočnosti na delovanje naših nasprotnih delavskih organizacij, da tudi one preidejo iz negativnega v stvarno in za delavstvo res koristno delovanje. K temu jih pa mora in jih bo prisililo le naše požrtvovalno, pošteno in samo za blagor delavstva vneto delo. Le na ta način bo naše organizacijsko delo koristilo celokupnemu delavstvu. V nadaljnjem govoru je tov. Žumer obrazložil pomen in delo vseh naših delavskih organizacij, kakor JSZ, Delavske zveze in Krekove mladine v kršč. soc. pokretu in pojasnil pomen in delo vsake posamezne. Z ozirom na bližnjo reorganizacijo JSZ je tudi razložil namen reorganizacije in njeno izpeljavo. Končal je s pozivom na vztrajno, marljivo delo v organizaciji, posebno pa podčrtal potrebo stvarnega dela in resničnega stremjenja za korist celokupnosti tudi v nadaljnjem delu, kajti le po teh lastnostih organizacije bo delavstvo končno sprevidelo, kje je njegovo mesto in kje ne. Navzoči so bili zastopniku JSZ za ta izvajanje zelo hvaležni in jih odobrvali.

Po izvolitvi odbora, ki je z malo izjemo ostal stari, se je prešlo na slučajnosti. Tudi v zadnji točki občnega zbora so se obravnavala zanimiva vprašanja. Vsi navzoči so vztrajali do konca in so

S. Montanus:

Primer iz ameriškega gospodarskega življenja.

V chikaški klavnici.
(Dalje.)

Stroj je delavca zaslužil. Veržni sistem dela, ki si iz Amerike vedno bolj utira pot tudi v evropske veleindustrije, ga je zaslužil še bolj. A organizirano delavstvo s svojim težnjami in zahtevami, si je znalo to suženjstvo precej omiliti. Radi ali neradi so morali kapitalisti priznati, da je tudi delavec človek, z istimi naravnimi pravicami kot vsak drugi, ki mu ni treba služiti stroju. Med kapitalisti, ki so to spoznali, priznali in začeli v dejanju kazati, je tudi Swiftova veleklavnica v Chicagi.

Šest let je tega, kar je vpeljala takozvano delavsko zastopstvo in s tem podjetje vsaj deloma demokratizirala. Zaposljeno delavstvo samo voli svoje zastopnike v administracijski svet. Volitev je tajna. Ko je Nemčija 4. februarja 1920 taka delavska zastopstva uza-

konila, so jih nekateri socialni politiki z dokaj mešanimi čustvi pozdravili. Teoretično so bili pač vsi zanje, ne pa praktično. Sociolog Hennig je dejal, da je to velik korak v socializem. Drugi so dejali: idealno, če bo delavstvo v svoje zastopstvo volilo idealne moze. Ako bo pa ono poslalo vanj kake radikalne elemente, ki bodo svoje zvanje politično ali strankarsko izrabljali, bodo ta delavska zastopstva pokljka ne motor za razvoj industrije. Kapitalisti kajpada so jim bili skoraj docela nasprotni. Oni so v absolutističnem vodstvu veleindustrijskih obratov videli najboljšo garancijo za njihov razvoj in procvit. A tega demokratiziranja ni bilo moč več zavestati.

Swiftova veleklavnica je bila ena prvih, ki ga je, računajoč s težnjami delavskih mas, vpeljala. Njej so sledile druge veleindustrije, tako da jih je v Ameriki danes nad tisoč, ki so na ta način demokratizirane. Vsega skupaj ima okroglih dva milijona delavcev svoje zastopnike v vodstvu podjetij. Da bi ti zastopniki podjetja enostransko ne izkoriščali in tako ovirali razvoj, skuša Swiftova kompanija jih na ta način pridobiti za skupno delo in skupni cilj, da

jih sprejema med svoje delničarje. Izmed 46.000 njenih delničarjev je domala ena tretjina pri njej zaposlenih delavcev. Naravno je, da so ti zavzeti za napredek kompanije. Kajti čimbolj ta napreduje, tem večje dividende jih čakajo.

Seveda, slabi zastopniki delavstva bi bili, ko bi samo nase gledali. Tudi za delavstvo, ki za razvoj podjetja ni tako interesirano, kakor delničarji, so ti zastopniki v sporazumu s kapitalističnimi člani vodstva marsikaj storili, kar bi ti sami ne, ker jim resnične in upravičene potrebe delavstva večinoma niso niti znane. Delavski zastopniki, ki so v neposrednem stiku z delavci, imajo dovolj prilike opazovati razne nedostatke, poslušati pritožbe in želje, ter tako v centralnem svetu iz skušnje govoriti in predlagati kaj treba ukreniti, da se delavstvo kolikorotoliko zadovolji. Poglejmo na kratko, kake sadove je ta demokratizacija tega podjetja že rodila.

Pri taki armadi delavstva so nesreče neizogibne, posebno pri novincih, predno se užije v »veržni sistem«. Delavski zastopniki so na podlagi svoje lastne skušnje in informacij stvar preštudirali in centralnemu svetu predlagali tako-

zvano »safety campagn-varnostno kampanjo«. To so nekaki praktični kurzi, na kaj naj delavec pri svojih »grifih« posebno pazi, da se mu kaj ne pripeti. To je slučajne poškodbe znatno zmanjšalo. Da bi v ostalih neizogibnih slučajih imel ponesrečeni takoj zdravniško pomoč pri rokah, je kompanija ustanovila svoj lastni »Medical department-zdravniški oddelček«, ki vzdržuje v poslopih podjetja celo bolnišnico z zdravniki in strežništvom. Ta oddelček ni samo velikega pomena za čas kake nesreče, kadar komu kak »grif« spodleti, da ne izkrvavi, temveč tudi za splošno zdravstveno stanje delavstva. Delavec, če je tudi bolan, se vleče na delo, da ne zgubi šihla. Se razume, da njegovo delo v tem stanju ni polovico toliko vredno kot zdravega delavca. Pri »veržnem sistemu« je še druga ovira. Da bi radi tega obrat ne trpel, je v interesu kompanije same, da delavcem nudi vso možno zdravniško pomoč; bolnim, da čimprej zopet ozdravijo, zdravim, da si ne nakopljejo bolezni.

ZREBANJE LOTERIJE KATOL. DEL. PROSV. DRUŠTVA NA JESENICAH
DNE 28. AVGUSTA T. L.

se končno morali raziti le, ker je po-
tekkel za občni zbor odmerjeni čas in so
moral nekateri zastopniki oditi proti
domu.

S kratkim in navduševalnim govorom
je podpredsednik SZR v polni zadovolj-
nosti vseh navzočih zaključil lepo uspeli
občni zbor.

K jeseniški proslavi.

V dnevih 14. in 15. avgusta bodo pro-
slavile Jesenice 30 letnico obstoja Kat.
delavskega prosvetnega društva.

Leta 1896. se je sestal pripravljalni
odbor, čigar naloga je bila ustanoviti
čim prej društvo. Potreba se je pokaza-
la v narodnostnem vprašanju, ker je bil
nemški naval na našo mladino vedno
hujši. Naloga društva je bila tudi v iz-
obrazbi članstva na temelju prave in
žive vere. Kot delavsko društvo pa je
imelo namen, da vzgoji delavske može
na vseh poljih ter iz svojih vrst zbira
borce za delavsko gibanje.

Do ustanovitve društva je prišlo 24.
novembra 1897. V početku se je moralo
boriti z velikimi težavami, kajti manj-
kalo je prostorov, knjig in tudi denarja.
Društvo si je osiguralo tudi lastne pro-
store in nov dom je bil blagoslovljen
28. julija 1907.

Največje nasprotnike je imelo društvo
v nemčurjih, ki so se rekrutirali iz raz-
nih uradnikov in njihovih priveskov,
delno pa pri priseljenem delavstvu, ki
je hotelo Jesenice rešiti z marksizmom.

Eno najvažnejše delo je pa to, da je
misel našega Orlovstva vzknila na Jese-
nicah ter podžgala tudi druge kraje.

V društvu so se ustanovili razni od-
seki kot ženski, dramatični, pevski, orli-
ški ter godbeni, ki je znan po celi Slo-
veniji kot eden najboljših.

Vzporedno z zgoraj omenjenimi od-
seki je pa rastla tudi delavska zavest,
ki je po strokovnem društvu kazala pot
delavstvu do osamosvojitve. Ne smemo
pa pozabiti našega konzuma, ki je bran-
nil delovne mase pred privatnimi pijav-
kami ter raznimi špekulanti. Voditelje
vseh teh organizacij pa je ustvarilo
naše delavsko prosvetno društvo.

Vpričo navedenih dejstev delo ni bilo
lahko. S ponosom lahko gledamo ob
30 letnici dovršene cilje.

Z novim časom so se pokazale nove
potrebe. Dom nam postaja premajhen.
Zato si hočemo pomagati temu z novim
domom. Šele tam bo moglo delo posa-
meznih organizacij priti do potrebne
veljave. Zato pa morajo vse delavske
organizacije kot Delavska zveza, Kreko-
va mladina in strokovne skupine gle-
dati, da dobimo večje prostore, kateri
so nam v novem domu že zasigurani.
Dolžnost naša pa je, da pripomoremo
po svojih močeh, da bo bodoči dom čim-
prej postavljen.

V glavnem smo pregledali naše delo
v teh 30 letih. Delati po moramo tudi v
bodoče, da bomo tudi po tem jubileju
delali z vsemi silami na izobraževalnem
polju, kajti le izobražen delavec si bo v
družbi pridobil veljavo in svoj obstoj.

Zato, procvitajte delavske in krščan-
sko socialistične Jesenice!

* * *

Program proslave 30 letnice Kat. del. prosvetnega društva:

V nedeljo ob 8 sv. maša na Savi za
umrle člane, ob 10 slavnostni občni
zbor v Kat. del. domu na Savi, ob 11
otvoritev razstave ter koncert. Zvečer
bo slavnostna akademija, pri kateri bo
do sodelovali godba, pevci in telovadci.

V ponedeljek ob 9. zjutraj zbirališče
pred kolodvorom, nato obhod po Jese-
nicah. Po obhodu sv. maša na novem
prostoru. Po maši prosvetni tabor. Po-
poldan ob 2 litanije v cerkvi na Jese-
nicah, nato javna telovadba. Po telovad-
bi prosta zabava z zaključno kinopred-
stavo »Bela sestra«.

Polovična vožnja dovoljena od 12. do
17. avgusta na vseh progah ljubljanske
direkcije.

Izseljevanje v Novo Zelandijo.

Nova Zelandija je ustavila doseljeva-
nje do konca oktobra 1927. V informaci-
jo o položaju v Novi Zelandiji priobču-
jemo v naslednjem pismu, ki ga je po-
slal eden naših rojakov izseljenškemu
komisarijatu v Zagrebu. V tem pismu
se slikajo razmere na ondnotnem delov-
nem trgu tako:

»V teku enega leta se je priselilo ve-
liko števil naših rojakov v Novo Ze-
landijo. Od njih pa se nahaja velik del
v veliki bedi vsled pomanjkanja dela.
Industrija kaurške smole, pri kateri so
bili v prejšnjih letih naši rojaki zapo-
sleni in se od tega tudi preživljali, je
danes skoro propadla.

Velik del naših ljudi se je vrnil v
domovino in je brez sredstev, ker je in-
dustrija propadla, da bi našel zopet
delo. Brezposelnost veča veliko število
angleških priseljencev, ki dnevno na-
rašča. Tuja zemlja ljubi svoje — tako je
naš narod pri vsakem delu zadnji.«

Socialni tečaji.

V zimskih mesecih bo priredila cen-
trala Krekove mladine po kolikor mo-
goče čim več podružnicah socialni tečaj.
Predavanja bodo približno tale:

1. Položaj delavstva koncem pretekle-
ga stoletja.
2. Delavska gibanja v preteklosti pri
nas.
3. Delavska gibanja v Srbiji in na
Hrvaškem.
4. Naša socialno politična delavska
zakonodaja.
5. Delavska zakonodaja v drugih dr-
žavah.
6. Internationale.
7. Mednarodni urad dela.
8. Zadrugištvo.
9. Neodvisni strokovni sindikati.
10. Kršč. soc. strok. organizacija.

Tečaj se bo vršil v obliki šole in bo
trajal v enem kraju nepretrgoma do
konca. Predavanja bodo vsak ali vsaj
vsak drugi dan.

Tedenske novice.

Kronski vpokojenci. Delegacija mini-
strstva financ nam javlja uradno, da je
izšla v »Uradnem listu« od dne 30. ju-
lija t. l., št. 358/81, naredba ministrstva
za finance z dne 4. julija 1927, D. R.
št. 88.808, glede prevedbe kronskih
pokojnin na dinarske z veljavnostjo od
1. avgusta t. l. dalje. Po nalogu mini-
strstva financ z dne 14. julija, D. R.
št. 88.808, bo delegacija osebno po-
zvala vse kronse vpokojence, da vložijo
prošnje za prevedbo pri bivših svojih
resornih oblastvih, priklopiši doseda-
nji pokojninski dekret in pozivnico de-
legacije, vrh tega pa tudi vse listine, na
podlagi katerih je bila svojčas dosežena
osebna ali rodbinska pokojnina v kro-
nah. — Z ozirom na veliko število ta-
kih vpokojencev je naravno, da se po-
zivi ne morejo naenkrat dostaviti, toda
pričelo se je že s tem delom, ki se bo
tako pospeševalo, da bo v čim najkraj-
šem roku dovršeno; zato naj zaen-
krat opuščajo vsako ustno ali pismeno
reklamacijo. — Za delegata: Bonač s. r.

Zrtev strele. Preteklo sredo je divjal
nad Šoštanjem in po celi Šaleški dolini
strašen naliv z bliskom in gromom. Na
več krajih je udarila strela. Pri družini
Martina Trobina v Družmirju je pa ne-
urje najbolj žalostno končalo. Vsa dru-
žina je bila zbrana v kuhinji in ravno so
hoteli iti v sobo, ko je naenkrat strašen
grom pretresel vso hišo, luč je ugasnila
in za par hipov je bilo vse kakor mrtvo.
Ko so prišli k zavesti, so prestrašeni
spoznali, da je mati mrtva.

Težka nesreča. V kamnolomu v Go-
renjah v Savinjski dolini se je težko po-
nesrečil Franc Kolenc iz Rečic ob Paki.
Pri razstreljevanju kamnja mu je od-
trgalo levo roko v zapestju, na desni
roki palec in kazalec, poleg tega pa je
še močno poškodovan na očeh, po obra-
zu in prsih. Ponesrečenca so prepeljali
v ljubljansko bolnico.

Poneverba. Pri TPD v Laškem je bil
kot blagajnik v službi 36 let stari Evgen
Kuss. Dne 26. julija je odšel na eno-
dnevni dopust, s katerega pa se ni več
vrnil. Ker se je pričelo sumiti o njego-
vi odsotnosti, je bila izvedena revizija
blagajne. Pri tem pa se je izkazalo, da
je Kuss poneveril okoli 97.000 Din.
Ker si je že poprej oskrbel potni list za
Avstrijo in Nemčijo in ker ima brata v
Ameriki, sklepajo, da jo je popihal v
Ameriko. Rudarji so pa mnenja, da bo
družba sedaj najbrže malo bolj nje pri-
tisnila pri delu, pa bo poneverjena vso-
ta krita. Zato želimo, da se zaloti vsake-
ga takega tička in pošteno kaznuje, ker
končno ukrade le na škodo delavstva.

Varujte se sleparjev! Pri Sv. Petru
pod Sv. Gorami so se pojavili trije zli-
kovci, ki so goljufali ljudi s srečkami

»Fortuna«, ki so brez vsake vrednosti.
V Vitanju je eden izmed teh goljufov
opeharil nekega posestnika za 5000 Din.

OBLEKE IN PLAŠČE

LASTNEGA IZDELKA — PO NAJNIZJIH
CENAH DOBITE PRI

JOS. ROJINA, LJUBLJANA

ALEKSANDROVA CESTA 3.

Strokovna organizacija mestnih usluž-
benecv in delavcev v Ljubljani je imela
5. avgusta zvečer, svoj redni mesečni
sestane, katerega se je udeležilo ve-
liko število članov. Poročilo o delovanju
organizacije je sprejelo članstvo z veli-
kim odobravanjem. Po sestanku je go-
voril g. dr. Kulovec o političnem polo-
žaju in o volitvah. Za izvajanja je žel
splošno odobravanje.

Strokovno društvo mestnih uslužben-
cev in delavcev in »Edinost« v Ljubljani
bosta priredila 14. avgusta skupni izlet
na Sv. Katarino. Odhod z turistovskim
vlakom ob 5.23 do Medvod. Popoldne
povratak na Presko, kjer se udeležimo
delavske proslave. Vsi oni člani in pri-
jatelji, ki ne marajo z nami na goro, naj
pridejo z popoldanskim vlakom v Presko,
kjer se snidemo. — Odbor.

Orlovska srenja v Hrušici. Radi ob-
činskih volitev 7. avgusta ni bil dovo-
ljen štafetni tek, zato se bo vršil v pone-
deljek, dne 15. avgusta (veliki šmaren)
ob pol 5 popoldne na isti progi, kakor
je bilo že naznanjeno.

Amerika in izseljenci. Ze sedaj je šte-
vilo izseljencev v ameriške Združene
države zelo omejeno. Desetkrat več se
vlaga prošni, kot pa je ugodno reše-
nih. V prihodnosti pa bo število use-
ljencev še bolj omejeno. Iz naše države
jih bo moglo iti v Združene države sa-
mo 50.

Voščene vžigalice. Uprava drž. mo-
nopola je dovolila izdelavo voščenih
vžigalic vsem tovarnam vžigalic. V naj-
krajšem času pričnejo z izdelavo teh
voščenih vžigalic tvornice »Drava« v
Osijeku in tvornice v Vrbovskem.

Nonavadna dvojčka. Elizabeta To-
mažič iz Bele pri Špitalu je povila
dvojčka, ki sta bila krščena na imena
Peter in Ludovik. Peterček je imel dva
sprednja zoba sekavca, njegov brat Lu-
dovik pa na istem mestu enega, ki je
istotako primerno močan in trdno sto-
ječ kot onadva pri Peterčku.

Štrajk mizarskih pomočnikov v Ma-
riboru. V Mariboru je nastal mezdni
spor med mizarskimi mojstri in pomoč-
niki. Ker poslednji niso uspeli s svojimi
zahtevami, so pričeli stavkati.

Smrtonosna stava. V vasi Dobričevo
pri Mostarju je stavil neki fant za 200
dinarjev, da bo v enem dušku popil dva
litra gorkega žganja. Fant je pil res
v dušku in tik preden je steklenico iz-
praznil, je padel mrtev na tla. To je
pač norost prve vrste!

Nagla smrt. Preteklo nedeljo so ime-
li v Litiji veselico požarne brambe. Z
žagorsko rudniško godbo so šli pod no-
vo zastavo slovesno v sprevodu po trgu.
Pri tej priliki s izročili diplomo čast-
nega članstva bivšemu županu g. J.
Mešek. Ko je šel veselja razburjen od-
likovanec v sprevodu, se je med potjo
nenadoma zgrudil. Zadel ga je srčna
kap. Pomoči ni bilo več in zdravnik je
ugotovil smrt.

Nesreča na industrijski železnici. Na
stroju tovornega vlaka tovarne tanina
pri Jakšiču je nastal med vožnjo defekt,
radi katerega je izgubil strojevodja ob-
last nad lokomotivo. Lokomotiva je dr-
vela dalje s hitrostjo 100 km. Ko je
osobje uvidelo, da ni druge rešitve, je
poskakalo s stroja in vagonov. Pri tem
je bilo več uslužbenecv težko poško-
dovanih; najtežje poškodbe je odnesel
strojevodja.

O društvu dipl. babice. Od žene-matere
smo prejeli sledeči dopis, za katerega
smo naprošeni, da ga objavimo. Do ne-
davnega, žalibog ponekod še sedaj, sma-
trajo poklic babice kot manj vreden. Dej-
stvo je, da ne uživajo babice onega dru-
žabnega spoštovanja ter stanovskega
uvaževanja, kot ga ta stan zasluži. Naj-
več je bila temu kriva dosedanja neor-
ganiziranost in mazaštvo od strani ne-
poklicanih in neodgovornih babic, ki jih
nepoučena javnost, zlasti še na kmetih,
prevečkrat podpira, kljub temu, da je v
vsaki večji vasi že sprasana ter tudi od-
govorna babica. Resnici na ljubo mora-

mo ugotoviti, da so se že od nekdaj po-
svečale temu poklicu večinoma revne
žene, največ vdove, ki pa so z mariji-
vostjo in požrtvovalnostjo izvrševale ta
svoj časten poklic in lajšale trpljenje
ženam-materam. Sedanja stanovska or-
ganizacija služi borbi proti zakotnim ne-
poklicnim in neodgovornim babicam, da
tako pomore zdravniku zmanjšati med
ljudstvom število smrtnih slučajev, tako
pri novorojenčkih, še bolj pa s čistim
aseptičnim delom pri porodnicah. Nepo-
klicne babice nimajo niti potrebne iz-
obrazbe niti pojma o zdravniški čistoti,
asepsi, in so premnogokrat krive smrti
pri porodu. Zato ima društvo namen iz-
poslovati si od merodajnih krogov gre-
mij babic, kar bi dalo stanu zaslužno
uvaževanje in omogočilo zaaranitev ma-
zaštva, katerega žrtve prevečkrat po-
stane trpeča mati. Gotovo bo vsa javnost
z zadovoljstvom sprejela pokret tega,
lahko trdimo, najstarejšega ter zaslu-
nega stanu. — Žena -mami.

Krekova mladina.

REDNI LETNI OBČNI ZBOR CENTRA-
LE KREKOVE MLADINE

se bo vršil 28. avgusta t. l. ob 9. dopol-
dne v mali dvorani Narodnega doma v
Celju. Dnevni red: 1. Otvoritev in
pozdrav; 2. govor; 3. poročilo odbora;
a) blagajnika, b) tajnika, c) predsedni-
ka; 4. poročilo overovateljev zapisnika
zadnjega obč. zbora; 5. poročilo nad-
zorstva; 6. volitve: a) načelstva in na-
mesnikov, b) nadzorstva, c) razsodišča;
7. predlogi in sklepi 8. slučajnosti.

Vse podružnice naj zanesljivo pošljejo
na občni zbor svoje zastopnike.

Eventuelni predlogi za občni zbor naj
se pošljejo do 15. t. m. na centralo.

Popoldne se bo vršil skupen izlet ude-
ležencev občnega zbora na Teharje.

Centrala.

Jesenice. V soboto, 6. avgusta, se je
vršil sestanek Krekove mladine, sicer ob
pičli udeležbi, toda kar nas te sestanke
poseca, kažemo mnogo volje, da se v
soc. vprašanju temeljito izobrazimo. Tov.
predavatelj nam je govoril o prvih kršč.
sociologih, ter takratnega soc. vprašanja
sploh, katerega je začel širiti po Nemčiji,
po vsej pravici imenovan oče kršč. soci-
alizma, škof Emanuel Ketteler. Želimo
le, da bi bili v prihodnje naši sestanki
bolje obiskani, da bi se naša mladina
poleg drugega vzgojnega dela začela po-
glabljalati tudi v sodobna soc. vprašanja,
saj se vendar to tiče nas samih in je
socialno vprašanje sedaj najbolj pereče
vprašanje, ko je reakcija na pohodu z
namenom, da nam odvzame vse dosedaj
priborjene pridobitve. — Prihodnji se-
stane, se bo vršil v soboto, 20. avgusta,
ob 8. uri zvečer v običajnih prostorih.
Iskreno vabljeni vsi!

Viničarsko okrožje Krekove mladine
vabi delegate podružnic Sv. Martin, Lju-
tomer in Zavrč na okrožni svet, ki se bo
vršil 21. avgusta ob 11 dopoldne v stari
šoli na Zavrču v Haložah. Razpravljalo
se bo zlasti o socialni šoli, ki jo bo iz-
vedlo okrožje v zimski sezoni. Ker bo
priredila isti dan popoldne podružnica
Zavrč igro »Mala pevka«, vabimo tudi
druge tovariše, naj posetijo naše halo-
ške tovariše. Odhod je ob 6 zjutraj iz
pred društvene dvorane v Sv. Miklavžu.
Z nami bo šel tudi naš tamburaški zbor.
Tovariši, udeležite se gotovo! —

Okrožje.

Zavrč v Haložah. V nedeljo 21. avgu-
sta bo priredila naša podružnica igro
»Mala pevka«, dramo v 5 dejanjih, po-
poldne po večernicah na prostem pred
cerkvijo. Sodeloval bo tudi tamburaški
odsek Krekove mladine Sv. Miklavž. —
Vabimo vse prijatelje in cenjeno občin-
stvo, da pridejo gledat to izredno lepo
igro. — Odbor.

Sv. Miklavž. K bližnjemu občnemu
zboru centrale podajamo kratko poro-
čilo o svojem delovanju, ki smo ga s
trudom in znojem vršili od svojega ob-
čnega zbora, ki se je vršil 20. februarja
t. l. Članov imamo 53; izobrazujejo se
v 4 odsekih: tamburaški, dramatični,
pevski in ženski odsek. Sestankov je
bilo 8; vsakokrat s povoljno udeležbo.
Odbor je imel 5 sej. Dne 15. maja smo
naredili izlet v Haloze, kjer smo usta-
novili podružnico na Zavrču. Najlepši
dan za nas vse pa je bil 19. junij, ko
smo imeli Prosvetni dan, kjer smo v
krasnih referatih tov. P. Rozmana, g.
prefekta A. Kordina in tov. Peterlina
dobili nove pobude in smernice za bo-

Najboljše in zato najceneje

kupite samo pri

Josipu Petelinc v Ljubljani

nogavice, rokavice, kravate, modno blago, volno, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, toaletno blago, galanterijo, nahrbtnike, razne trakove, gumbe in lišp.

Na veliko!

Na malo!

doče delo. Počasi in vztrajno napreduje po začetni poti naša organizacija, toda s trdnim korakom, ne oziraje se na desno in levo. — Tajnik.

Dopisi.

Tržič. Tekom zadnjih tednov je bilo za tržiško delavstvo najvažnejše to, kdo bo v tako industrijski občini, kakor je Tržič, imel v bodoče v rokah občinsko gospodarstvo. Imeli smo namreč v nedeljo, 24. julija, občinske volitve. Posamezne stranke so dobile: SDS 282 glasov, Delavska zveza 127, Obrtna zveza 58 in socialisti 163. Mandatov je pripadlo SDS 11, SLS 7 in socializmu 7. Volitev župana in svetovalcev pa se je vršila 4. avgusta. Prav lahko bi dobili socialisti svojega župana, pa so se rajši zopet udingali demokratom in so volili za župana osebo, ki pripada tisti stranki, ki je že nad delavstvom uprizorila nešteto nasilij. Odborniki SLS so se zavedali položaja in socializmom ponudili skrajno ugodno ponudbo, katero pa so gospodje »legitim-

ni« zastopniki delavstva kratko malo odbili, ter šli v liberalni tabor. S tem so pa tudi zopet pokazali, da jim je več za kulturni boj med delavstvom, kakor pa za stvarno delo in mirno medsebojno sožitje z ostalim delavstvom. S tem dejanjem pa so se jasno kvalificirali, da niso zmožni nastopiti samostojno in samozavestno v prid delavstva. Zato pa so tisti, ki so jim oddali glasove pri volitvah, ogorčeni in so si potisnili klobuk na oči, ker so preje drugače govorili, kakor so potem storili. Za trezno misleče delavstvo je pa eno dejstvo sigurno, namreč to, da edino na programu kršč. socialističnih načel bo zamoglo priti delavstvo do svojih pravic. Združimo se in združeni pojdemo na dele. Delo, pogum in vztrajnost naj bo naša parola in zmaga krščanskega socializma, zmaga dela nad kapitalom bo gotovo prišla!

Dol pri Hrastniku. Preteklo nedeljo so poskušali pri nas komunisti svojo srečo in so sklicali shod. Toda udeležba na tem shodu je bila vkljub veliki agitaciji silno majhna. Da bo njihove baharije konec, ker tudi v »Enotnosti« pišejo, kako bodo obdavičili TPD, ako bo njihov župan v Zagorju potrjen, je dobro, da malo pregledamo njihovo delovanje v Trbovljah, kjer so odločujoč faktor. Tam so ti glasovali za 89% naklado, kjer TPD največ plačuje, pri mesu in drugi užitini, ki plača največ delavec, so pa glasovali za 150% naklado. Predlog za določitev fonda za brezposelne so zopet odklonili. Zabavljajo veliko tudi čez župana g. Sitarja, toda mi dobro vemo, da proti njihovi volji ne more ničesar napraviti. Le manj go-

voriti, pa bolj stvarno delati, ta nauk velja za marsikoga v današnjem času.

Studenci pri Mariboru. Dramatični odsek Kat. slov. izobraževalnega društva v Studencih pri Mariboru bo ponovil v nedeljo, dne 14. avgusta, svojo prvo dramatično predstavo: »Užitkarji«. Prireditelj se bo vršila ob pol 8 zvečer v gostilni Gačnik, v Studencih pri Mariboru. (nasproti delavnice drž. železnice). Pred začetkom predstave proizvajajo lastna »Krekova godba« vrtni koncert. Vsi prijatelji delavskega društva prisrčno vabljeni.

Laško. Prostovoljno gasilno društvo v Laškem je imelo preteklo nedeljo blagoslovljenje nove motorne brizgalne. Na to izredno slovesnost je prihitelo mnogo občinstva kakor tudi sosednja društva. Hrastniški gasilci so se peljali k slavnosti z avtom na postajo Hrastnik. Ker pa so vlak zamudili, so jo krenili proti Zidanemu mostu, misleč, da tam dohitijo vlak. Med potjo pa se je zlomila os pri avtu. Nek drug avto se je pokvaril v bližini Laškega in je moral v popravilo. Hujše nesreče ni bilo.

Za kratek čas.

Velikodušni oče. Oče: Srečen sem, da je Mirko zaprosil za tvojo roko. — Hčerka: Meni bo tako težko zapustiti mamico. — Oče: Ne žaluj zato! Jo lahko odvedeš s seboj!

Dober oče. A.: »Čudim se, da lahko toliko pijete, ko imate toliko otrok!« — B.: »Ravno zato lahko pijem! Otroci ne pijo — in vidite, koliko prihranim!«

Slabo priporočilo. Doktor: »Vi boste morali poklicati živinozdravnika, če se vaš prašič noče rediti.« — Kmetica: »Nimam nič kaj zaupanja vanj, ko je sam tak kot kakšna trska.«

Vsakega na primerno mesto. — Gospod šef, zunaj je nek gospod, ki išče službo. Toda popolnoma gluha je. — Šef: Sprejet! Pride v oddelek za reklamacije.

Nemogoče. — Hej, ljubi možek, zdrami se! — Ne morem, draga žena! — Kako da ne? — Ker ne spim!

Usodno. — Imel sem krasno suknjo. Včeraj pa sem bil ob njo. — Ali ti je bila ukradena? — Ne! To ne! Ampak prejšnji lastnik jo je na meni spoznal.

Prvi po železnici. Dva suhorobarja, oče in sin, se vozita prvič po železnici. Sin: »Uoče, kako tu hitro leti!« — Oče: »Nu, je rajs. Pa midva se voziva v tretjem klasu. Zdaj pa pumisli, kako hitro se vozijo še le tisti gospodje, ki sejde v drugem in prvem klasu!«

Vrednost denarja: Za 1 dolar dobiš 56.69 Din; za 100 frankov 222.88 Din; za 100 lir 310.25 Din; za 100 avstrijskih šilingov 302.25 Din; za 100 čeških kron 169 Din; za 100 nem. mark 1355 Din.

Priporočila se

Ferdo Ferenz
stavbeni in galanterijski klepar
Ljubljana, Mirje št. 2.

A. & E. Skaberne

LJUBLJANA — Mestni trg.

Cefir za srajce in bluze — moški in ženski šofri v veliki izbiri!

CENE ZELO UGODNE!

NAJCENEJŠE IN SOLIDNO STE POSTREŽENI V TRGOVINAH
FRANC PAVLIN, LJUBLJANA, GRADIŠČE ŠT. 3
PODRUŽNICE: TRG TABOR ŠT. 4 BORŠNIKOV TRG ŠT. 4.

Vsak zaveden somišljenik je član

I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani.

Vsaka varčna gospodinja kupuje vse pri svoji lastni zadrugi. --- Vsak dober računar more izračunati, da se kupi najceneje v našem konzumu.

Pierre L' Ermite:

41

Žena z zaprtimi očmi.

Iz francoščine prevedel L. S.

Na skrbi polno pobudo Celestinovo se stori neposredno karavana vodnikov in nosačev. Gorski vlak jih potegne na Montenvers in takoj se začne iskanje po načrtu.

In na kraju, kjer se pogrezne med skalovjem steza pod ledenik »Thendia«, pride vodnikom nasproti dekle; čudno blede je, kar še podčrtava njeno lepoto; njene modre oči so polne groze.

Ko zagleda Celestina, se ustavi kakor prikovana k tlom.

Sofer je razumel:

»Gospodična!...« je vzkliknil — ni si upal pred to devojko, ki je ni nikoli poznal take, reči enostavno »Marija«... kakor še pred enim mesecem... »Gospodična, preteklost je preteklost... In jaz jo obžalujem in jo izpljunem!... Ob tej uri in za vas in zame važno nič drugega več kot: najti zopet g. Ludovika...«

Vodniki so se ustavili... so bolj gledali kot poslušali... Očividno imata ta dva nekaj med seboj; ali navajeni so tega in jih nič ne briga... Sedaj stopata Celestin in Marija spredaj, oni pa za njima.

Rozalina je nervozna, boječa, tesnobna; skoraj jo začenja peči vest.

Šele davi je zvedela, da turist, ki je govoril z njo, medtem ko je ona urejevala srebrne osate, ni bil prišel proti Montenversu, temveč je, kako neprevidno, nadaljeval pot v smeri proti »Orjaku«.

Ta turist ni mogel biti drugi kot Ludovik Hughe v obupu... in v katerega ga je spravila ona.

Rozalina je vedela, da je on silovite narave... kaj se je zgodilo z njim to noč... in v nevihti na nevarni stezi, ki je vodila k razpokam, katere so bile njemu popolnoma neznane?...

Da, Rozalino peče skoraj vest. Čuti se nekoliko odgovorno za ta obup... morda za to smrt... Ko bi se sedaj držala kri tudi njenih rok...?

Njena bojazen je postala tako velika, da je bila govorila o tem z Miss Albrandt, njeno mlado

Američanko, ki ji je bila že prijateljica, in miss ji je bila točno odgovorila:

»Vi ste mu dolžni priskočiti na pomoč.«

Tedaj je bila telefonirala v pisarno vodnikov in dobila odgovor, da so bili v Chamonix-ju že sklicani in da so na poti navzgor.

Tedaj se je bila tudi Rozalina, ki ni mogla več strpeti na mestu, podala na nevarno pot, kolikor je je še ostalo: nato pa se je bila, vdeč, da je brez moči, obrnila nazaj in šla vodnikom nasproti.

Ti so pravkar pustili ob strani ledenik »Thendia« in so se približali ledeniku »Orjaku«.

Načelnik vodnikov je bil mnenja, da je bil moral turist po vsej verjetnosti nadaljevati pot prav do velikih razpok in oslepljen vsled noči in snega pasti v eno izmed njih.

V katero...? Tu se je začela skrivnost. Ti možje, ki so poznali svoje gore in kaj skrivajo za tiste, ki se drznejo nanje brez priprave, niso rabili dolgo, da so jo razjasnili.

Nad prvo razpoko so letale z neko trdovratnostjo vrane. En vodnik jih je pokazal svojim tovarišem. Ti so prikimali, da razumejo.

V resnici, komaj so začeli s preiskavanjem te špranje, že je eden nosačev opazil nekaj metrov spodaj mehak klobuk, ki je obvisel na modrini notranjih grebenov.

Ni bilo treba torej iskati dalje...

Mrtev ali živ je ležal Ludovik Hughe tu in na njegovo telo so že prežale roparske ptice.

Razburjenje Rozaline je na višku.

Privezan na vrh, ki jo drže drugi, se spusti en vodnik v razpoko z blestečimi in vrtoglaviimi globinami.

»Vidim ga!...« zakliče po nekaj minutah iskanja.

Podajo mu še drugo vrv in po četrto ure, ki traja sila dolgo, se prikaže vodnik zopet, obložen s truplom, ki je videti brez življenja...

»Mrtev...?« vpraša Celestin.

»Ne...«, odgovori vodnik, »a menim, da ni nič bolje.«

Ludovik Hughe leži sedaj raztegnjen na ledu liki mrlič in trde roke ga drgnejo s snegom. Polagoma se vendar zdi, da začenja kri nekako zopet krožiti. Američanka je pritekla s torbico, da bi dohitela skupino rešiteljev. Ima hud koncentriran alkohol, poda ga Rozalini in ji reče po angleško:

»Skušajte doseči, da ga popije požirek... Če mu ostaja le še ena iskrica življenja, jo bo alkohol razplamtel.«

Rozalina vsa tresoča se poskuša... Nemogoče!

Vodnik razmakne s svojim nožem in ne brez napora Ludovikove zobe in dekletu se posreči slednjič, da mu vlije nekaj kapljic ognjene tekočine v usta...

Tedaj se Ludoviku silno zaleti in medtem odpre oči. Prvi obraz, ki ga ugleda, je Rozalini, ki se sklanja nad njim... Hoče govoriti, a bolečina mu iztrga krik in se onesvesti.

Vodniki se posvetujejo med seboj. Da bi spravili ranjenca v tem stanju doli v Chamonix; na to ni misliti.

Priti ven izpod Orjaka... Podati se nazaj na stezo in prenesti Ludovika Hughe v hotel v Montenversu, je edina neposredna in praktična rešitev.

»Idealno bi bilo,« pripomni vodja vodnikov, preudaren in skušen mož, »pustiti nesrečnika v hotelu, če je lastnik s tem sporazumen...«

Rozalina pogleda Miss Albrandtovo in ji preveče vodnikove besede...

»Sporazumen bo!« odgovori živahno ter pripravi v francoščini čudotvorno besedo, ki omogoči na svetu toliko stvari: Dolarji!... Dolarji!

V ostalem dolarji v tem slučaju niso mogli napeti svojih sil, ker je bil upravitelj hotela poštenjak, pri katerem je bilo celo v 20. stoletju srce še vedno na mestu.

Prisrčno je namestil Ludovika Hughe v najboljši sobi, — v svoji sobi. Rozalina je telefonirala zdravniku v Chamonix, da naj pride neutegoma gori... Miss Albrandt je dala vodnikom uprav američansko kraljevsko nagrado.

In ko je zvečer — bil je prekrasen večer — izginilo solnce za iskričami dragulji ledenikov in ko se je veliki mir višav razprostrl nad Montenvers, so vedeli po hitri preiskavi, da ima Ludovik Hughe vrhu večkratnih zmečkanin in težkega pritiska krvi, povzročenega po mrazu, dve rebri zlomljeni.

»Mislite-li, da ga bomo rešili...?« vpraša Rozalina doktorja in sklene roki.

Zdravnik je zamižal, skomignil z rameni:

»Poskusil vam bom odgovoriti, gospodična, v... dveh ali treh dneh.«